

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

12 Nisan 2025 tarihinde Türkiye’de en büyük zirai don olaylarından biri yaşanmıştır. 36 ili etkileyen zirai don olayında birçok ürün ciddi zarar görmüştür. Türkiye’nin 2024 yılı itibarıyla toplam 68,5 milyar dolar olan tarımsal hasılasının yüzde 20’sini oluşturan meyvecilik sektörü 14 milyar dolarlık katma değer sağlamaktadır. Zirai don olayında zarar gören ürünlerde yaşanacak kayıp 14 milyar dolarlık katma değeri de etkileyecektir. Zirai don olayında 36 ilde yaklaşık 70 bin ailenin geçimini sağlayan, 13 milyon meyve ağacı zarar görmüştür. Mevsimlik işçilerle birlikte geçimini bu alanda sağlayan yaklaşık 550 bin kişi zirai don olaylarında kayıp yaşamış kabul edilmektedir. Türkiye zirai don olayı ile yangın yerine dönmüş durumdadır. Bu bağlamda ülkenin dört bir yanından “doğal afet ilan edilmeli” feryatları yükselmektedir.

Tarım ürünlerinin alım fiyatları, altın ve mazot bazında çiftçinin alım gücünün ciddi şekilde düşmüştür. 2024 yılında tarla ürünleri üretiminde %7’lik bir düşüş, sebze üretiminde ise %6’lık bir artış yaşanmış ancak bu artışın raftaki fiyatlara yansımamıştır. Tarlada fiyatlar düşük kaldığı için ürün üreticinin elinde kalmıştır ve tüketici de raftaki fiyat düşüşünden fayda sağlayamamıştır. Bakanlık verilerine göre 2024 yılında Tarsim’e 3,2 milyon polişe düzenlendiği 10,5 milyar lira devlet prim desteği sağlandığı ve 12 milyar lira hasar tazminatı ödemesi yapıldığı, üreticilere 2024’te 22,5 milyar lira prim desteği ve hasar tazminatı ödendiği bilinmektedir. Ancak bu sayı destek alamayan birçok çiftçiden tepki görmüş Türkiye genelinde TARSİM’in hangi şartlarda hasar tespiti yaparak kimlere destek verdiğinin de sorgulanmasına sebep olmuştur.

Zirai don olayı sonrasında çiftçilerle ve meslek odaları ile yapılan görüşmeler sonucunda talepleri şu şekilde sıralanmıştır:

Bölgesel veya ülke bazında “doğal afet” ilan edilmelidir.

Yaşanan zararlar devlet tarafından karşılanmalıdır.

Tüm çiftçilerimize mutlaka nakdi destek verilmelidir.

Kayıya alan bazlı destek verilmelidir.

Sigortası olanların zararı TARSİM tarafından hızlıca karşılanmalıdır.

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi borçları faizsiz ertelenmeli, yeni kredi açılmalıdır.

Üreticinin özel bankalardan çektiği krediler için çözüm bulunmalıdır.

1 yıl faizsiz ve ödemesiz ,2 yıl geri ödemeli bir kredi desteği verilmelidir.

Sulama ve enerji bedellerinde indirim yapılmalıdır.

Sulama suyuna yüzde 35 zam geldi. Afet olan bölgelerde bu zamdan vazgeçilmeli, deprem bölgesinde 1 yıl yapıldığı gibi sulama suyunun yüzde 50'si devlet tarafından karşılanmalıdır.

Tarla bitkileri için tohum desteği sağlanmalıdır.

Gübre ve mazot için nakdi destek verilmelidir.

Çiftçilerimiz destekleri yeterli görmediği için ÇKS kaydı yaptırmıyorlar. Hisseli arazisi olanlar yaptıramıyor. Tarım bakanlığı kayıt için 2 ay süre veriyor. Bu afetten sonra kayıtlar sistemden tekrar açılmalı, destekler artırılmalıdır.

Bu bilgiler ışığında: zirai dondan etkilenen tüm alanlar Afet Bölgesi ilan edilmelidir. Tarım İl ve İlçe müdürlüğü ekipleri ile ve TARSİM ekipleri hızlı ve objektif bir hasar tespiti yapmalı, 1 yıllık emekleri ve ürünleri yok olan Malatyalı çiftçilerin zararı devlet tarafından karşılanmalıdır. Çiftçinin elektrik parası, su parası, gübre parası gibi ödemelerini yapabilmesi için destek verilmeli, bankalara ve tarım kredi kooperatiflerine olan borçların ana parası faizsiz olarak ertelenmeli, fazi borçları silinmeli, üreticilere faizsiz kredi, gelir kaybı desteği ve sigortasız zarar gören alanlar için özel fon oluşturulmalıdır.

Zirai dondan kaynaklı zararlarının tespit edilmesi, üreticilerin zararlarının karşılanabilmesi, afet yasasındaki sıkıntıların giderilmesi, kayısı üreticilerinin en önemli problemlerinden biri olan don olayının ardından tarım kredi kooperatiflerine ve T.C. Ziraat Bankası'na olan borçları ile ilgili yapılabilecek çalışmaların değerlendirilmesi amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat EMİR
Ankara Milletvekili
Grup Başkanvekili

